

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

המערער

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד ניר כחלון

נגד

המשיבה

פלונית

ע"י ב"כ עו"ד יאיר סלע

פסק דין

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
1. בפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בירושלים (כב' סגן הנשיא מנחם הכהן) שניתן ביום 7.1.18, לפיו חויב המערער לשלם למשיבה, בגין השתתפות במזונות שני ילדיהם הקטינים של הצדדים, את הסכומים הבאים: עבור הילד הגדול נ' (יליד 20.4.10) – מזונות בסך 1,100 ₪ לחודש בתוספת מחצית ההוצאות הבאות: הוצאות רפואיות חריגות, שכר לימוד, צהרון עד סוף כיתה ג', מחזור אחד של קייטנה, שיעורי עזר על פי קביעת המחנך וחוג אחד. עבור הילד הקטן ס' (יליד 16.5.15) – עד גיל שש: מזונות בסך 1,850 ₪ לחודש (כולל מדור) בתוספת מחצית הוצאות רפואיות חריגות ושליש הוצאות צהרון; לאחר מכן: אותם סכומים בהם חויב המערער עבור נ'. בנוסף נקבע בפסק הדין כי קצבת הילדים תשולם לידי המשיבה; כי המערער פטור מכל תשלום אחר עבור הילדים, לרבות ביגוד, הנעלה, תספורות, מתנות לחברים בימי הולדת וכיוצא באלו; וכי במועד המאוחר מבין שלושת אלה – הגיע כל ילד לגיל 18, סיום לימודי בית הספר התיכון או גיוס לצה"ל – יופחת חיוב המזונות עבורו בשני שלישים.
 2. ביום 8.7.17, כחצי שנה לפני מתן פסק הדין בעניין המזונות, נתן בית משפט קמא תוקף של פסק דין להמלצות פקידת הסעד, להן הסכימו הצדדים, ואשר לפיהן האחריות ההורית בכל הנוגע לחינוך ולטיפול בילדים תהיה משותפת, וזמני השהות יתחלקו כך שהחל מחודש נובמבר 2017 ישהה נ' זמן שווה אצל המערער ואצל המשיבה, והשהות של ס' אצל כל הורה תהיה כמעט שווה (לינה אחת עודפת אצל המשיבה). עד לנובמבר 2017 נקבעו זמני שהות קרובים לשווים (לינת הילדים אצל המערער פעמיים בשבוע וכל סוף שבוע שני). עם גדילתו של ס' (לדברי המערער לכל המאוחר בעוד כשנתיים), צפוי גם הוא לשהות אצל המערער זמן שווה לשהותו אצל המשיבה.
 3. שני הצדדים מתגוררים בדירות שכורות, ומשלמים סכומים דומים של דמי שכירות (כ-3,500 ₪ לחודש).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

4. לאחר שבחן את טענות הצדדים ואת הראיות שהגישו לו, קבע בית משפט קמא כי
חרף טענת המערער בכתב ההגנה כי איננו עובד ומתפרנס מספר חודשים מדמי אבטלה בסך
של כ-5,800 ₪ לחודש, שני ההורים הם בעלי השתכרות זהה או לפחות פוטנציאל השתכרות
זהה, וזאת אף אם לעת הזו המערער משתכר פחות מהמשיבה. השתכרותה של המשיבה
(העובדת ב...) הועמדה בפסק הדין על סכום הנע בין 12,500 ₪ ל-13,000 ₪ נטו לחודש.
המערער מחזיק בתואר שני בתחום התקשורת, שוקל להמשיך ללימודי תואר שלישי,
ובשעתו עבד כדובר של מספר גופים ממלכתיים. נקבע כי בעבודתו זו השתכר המערער
בשעתו סכום ממוצע של 10,000 ₪ נטו לחודש. אמנם לדבריו לא הצליח להתמיד בכך בשל
לקויות למידה ובעיות רפואיות מהן הוא סובל, ולפיכך בתום מספר חודשים בהם קיבל דמי
אבטלה עבר לעבוד כעצמאי בתחום הצילום בו הוא משתכר כ-7,000 ₪ נטו לחודש. עם זאת,
בית המשפט ראה בניסיון העבר ובהכשרה של המערער אינדיקציה לפוטנציאל השתכרותו
בתחום התקשורת, אליו מתווספת השתכרותו בתחום הצילום, כך שבסך הכול קיים שוויון
בהשתכרות, או בפוטנציאל ההשתכרות, של שני ההורים.
5. בפסק הדין הוזכרה ההלכה החדשה שנפסקה בבית המשפט העליון בבע"מ 919/15
פלוני נ' פלונית (19.7.17) אשר לפיה "בגילאי 6-15 חבים שני ההורים באופן שווה במזונות
ילדיהם מדין צדקה, תוך שהחלוקה ביניהם תיקבע על פי יכולותיהם הכלכליות היחסיות
מכלל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה, בנתון לחלוקת המשמורת הפיזית
בפועל, ובשים לב למכלול נסיבות המקרה". מאחר שהילד ס' הוא כיום בן שלוש, הרי
שהלכה זו לא חלה עדיין לגביו. בהתייחס לתקופה שעד הגיע ס' לגיל שש הועמד חיוב
המערער במזונותיו על הסכום שנקבע בהחלטות בדבר מזונות זמניים מיום 26.3.17 ומיום
27.5.17, שהוא סכום המבטא לדעת בית משפט קמא את העובדה שלגבי ס' "חב האב לבדו
בצרכיו ההכרחיים, תוך לקיחה בחשבון את זמני השהות" (פסקה 20 לפסק הדין). לעומת
זאת, הילד נ' עבר את גיל שש במועד מתן פסק הדין, ולפיכך לגביו הוחלה ההלכה החדשה
ונקבע "כי שני ההורים חייבים במזונותיו, גם ההכרחיים מכוח דיני הצדקה, וזאת
פרופורציונלית להכנסותיהם, ובכפוף לזמני השהות" (שם). השילוב של השוויון בהכנסות
(ולמצער בפוטנציאל ההכנסות) של ההורים, יחד עם השוויון בזמני השהות של נ' אצלם,
הוביל לכך שהמערער לא חויב לשלם למשיבה מזונות עבור הוצאות המזון והמדור של נ' בעת
שהותו אצלה. עם זאת, מאחר שגם על פי ההלכה החדשה, מקום בו מדובר בהורים
שהשתכרותם זהה וחלוקת שהות הילדים אצלם שווה "יש לקבוע מנגנון בכל האמור
לחלוקה שווה של ההוצאות מעבר למדור ומזון, כגון הלבשה, הנעלה, חינוך, פנאי ועוד" (שם
בפסקה 19), החליט בית המשפט כי המשיבה תשמש "הורה מרכזי" לעניין ההוצאות הנוספות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1 של נ' שאינן נוגעות לקיום היומיומי השוטף, וחייב את המערער לשלם למשיבה בגין חלקו
2 בהוצאות נוספות אלו סך של 1,100 ₪ לחודש בתוספת מחצית הוצאות רפואיות חריגות,
3 מחצית הוצאות שכר לימוד, מחצית צהרון עד סוף כיתה ג', מחצית מחזור אחד של קייטנה,
4 מחצית שיעורי עזר על פי קביעת המחנך ומחצית חוג אחד.
5
6 6. טענתו הראשונה של המערער מכוונת נגד קביעת פסק הדין באשר להשתכרות (או
7 פוטנציאל ההשתכרות) הזוהה של שני ההורים. קביעה זו שגויה, לטענתו, הן בהיבט העובדתי
8 והן בהיבט המשפטי. מבחינה עובדתית, הוא לא השתכר בתחום התקשורת סכומים
9 המגיעים למשכורתה של המשיבה, ובכל מקרה עבודותיו בתחום זה היו זמניות במילוי
10 מקום, ומזה מספר שנים שהוא אינו מצליח למצוא עבודה קבועה בדוברות, מה שאילץ אותו
11 לעשות הסבה לתחום הצילום שם הכנסתו אינה קבועה ואינה בטוחה (פרויקטים בודדים
12 בחודש) ועומדת על פחות מ-7,000 ₪ נטו לחודש, שהוא סכום הנמוך בהרבה מהכנסתה
13 החודשית של המשיבה (13,370 ₪ נטו). מבחינה משפטית, המערער גורס כי מאז שנפסקה
14 ההלכה החדשה בע"מ 919/15, הרי שלצורך קביעת היקף חבותו של אב במזונות ילדו בגיל
15 6-15, אין נזקקים יותר לפוטנציאל ההשתכרות אלא רק למקורות הכספיים העומדים בפועל
16 לרשות שני ההורים. זאת ועוד, לטענת המערער, בחינת פוטנציאל ההשתכרות שלו מחייבת
17 בחינה מקבילה של פוטנציאל ההשתכרות של המשיבה, שאף היא צפויה לעלות עם הזמן.
18
19 מכאן עובר המערער לתקיפת גובה החיוב במזונות שהוטל עליו בהנחה (עליה הוא חולק)
20 בדבר פוטנציאל ההשתכרות הזוהה שלו ושל המשיבה. לגבי מצב של שוויון בהכנסות ההורים
21 נקבע בהלכת בע"מ 919/15 כי אם גם זמני השהות של הילד אצל ההורים שווים, חייב כל
22 הורה לשאת במלוא הוצאות הקיום השוטפות של הילד בעת שהותו אצלו (לרבות מדור);
23 ואילו לגבי ההוצאות בגין "צרכים אחרים", שאינן תלויות שהות ואינן הוצאות קיום
24 שוטפות (כגון ביגוד, ספרים, טיפול רפואי שאינו צפוי ועוד), על בית המשפט לשקול האם
25 לקבוע את אחד ההורים כ"הורה מרכזי" אליו יעביר ההורה השני את חלקו (מחצית)
26 בהוצאות. המערער טוען כי בית משפט קמא קבע את המשיבה כ"הורה מרכזי", מבלי
27 שהתקיים בפסק הדין דיון בסוגיה זו, ותוך שהקביעה שגויה גם לגופה לאחר שהמשיבה
28 הודתה בחקירתה כי אינה מעבירה למערער ציוד עבור הילדים, באופן המאלץ אותו לקנות
29 להם ביגוד וציוד נוסף לפרקי הזמן בהם הם שוהים אצלו. בנוסף, המערער נושא לבדו
30 בתשלומי הבריאות והביטוח הרפואי של הילדים. במצב דברים זה לא היה מקום, לטענתו,
31 לקבוע את המשיבה כ"הורה מרכזי" אלא יש לחייב כל אחד מההורים לממן בעת שהות נ'
32 אצלו את מלוא הוצאותיו, לרבות בגין הצרכים שאינם נדרשים לקיום השוטף. בכל מקרה,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1 גם אילו היה מקום לקביעת המשיבה כ"הורה מרכזי", הסכום של 1,100 ₪ לחודש שהוטל על
2 המערער כהשתתפות בצרכיו של נ' שאינם תלויי שהות, הוא מופרז במידה ניכרת, שכן
3 בתצהיר העדות הראשית אמדה המשיבה את הוצאות נ' שאינן נצרכות לקיום השוטף (ביגוד,
4 הנעלה, חינוך, משחקים, תרבות ופנאי) בסכום כולל של 600 ₪ לחודש. ממילא, גם אילו היו
5 הכנסות ההורים שוות, ניתן היה לכל היותר לחייב את המערער בהשתתפות בסך 300 ₪
6 לחודש (מחצית מכלל צרכיו האחרים של נ' לפי הודאת המשיבה). לאמיתו של דבר, מאחר
7 שהמשיבה משתכרת כמעט פי שתיים מהמערער, חלוקת הנשיאה בהוצאות נ' שאינן תלויות
8 שהות, צריכה להיעשות ביחס של 400 ₪ לחודש המשיבה לעומת 200 ₪ לחודש המערער. אף
9 החיוב שהוטל על המערער במחצית ההוצאות הרפואיות החריגות וההוצאות החינוכיות של
10 נ', אינו מקובל עליו. לטענתו, נוכח יחס ההשתכרות הנזכר בינו לבין המשיבה, היה מקום
11 לחייבו רק בשליש ההוצאות הרפואיות החריגות וההוצאות חינוכיות, כפי שהוחלט בפסק
12 הדין לגבי הוצאות הצהרון של ס'.

13
14 באשר לס' טוען המערער כי החיוב שהושת עליו למשך התקופה שעד הגעת הילד לגיל שש –
15 1,850 ₪ לחודש בתוספת מחצית הוצאות רפואיות חריגות ושליש עלות הצהרון – אינו עולה
16 בקנה אחד עם הכללים שנקבעו בפסיקה. לשיטתו, חיוב בסכום זה מטיל עליו למעשה את
17 מימון מלוא צרכי הילד, תוך התעלמות הן מהחלוקה השוויונית של זמני שהותו אצל שני
18 ההורים, והן מפערי ההשתכרות המשמעותיים לטובת המשיבה. מתן משקל הולם לשני
19 נתונים אלו מוביל, לטענת המערער, לחיובו בלא יותר ממחצית צרכי ס', היינו מחצית
20 מהסכום של 1,850 ₪ לחודש בו חויב למעשה, וכן לחלוקה של קצבת הילדים (המתקבלת
21 עבור שני הילדים) באופן שווה בין ההורים.

22
23 המערער מנמק את עמדתו גם בדרך של הסתכלות על מצבת הצרכים והיכולת הכלכלית של
24 הצדדים ממבט-על. לטענתו, חיובו במזונות שני הילדים בסך כולל של 2,950 ₪ לחודש בנוסף
25 למחצית הוצאות חינוך והוצאות רפואיות חריגות, מותיר ברשותו לכל היותר כ-4,000 ₪
26 לחודש מתוך הכנסתו החודשית שאינה עולה על 7,000 ₪. סכום זה רחוק מלאפשר לו לממן
27 את ההוצאות ההכרחיות שלו ושל הילדים, ובכלל זה דמי שכירות בסך 3,400 ₪ בחודש,
28 עלויות החזקת הבית, כלכלת הילדים בעודם שוהים אצלו, כלכלת עצמו והוצאות רכישת
29 בגדים וציוד לילדים ופעילות פנאי עמם. בכך תיגרם בהכרח פגיעה קשה בזכותו של המערער
30 לחיים בכבוד מינימלי ובזכותם של הילדים לרווחה כלכלית שווה במהלך שהותם בבתי שני
31 הוריהם, שהרי כתוצאה מפסק הדין הסכום החודשי שיעמוד לרשות המשיבה לגידול הילדים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1 יהיה כ-17,000 ₪ (13,000 ₪ משכורת + סכום המזונות), לעומת כ-4,000 ₪ שיעמדו לשם כך
2 למערער.
3
4 7. המשיבה דוחה את כל טענות המערער. לטענתה, פסק הדין של בית משפט קמא יישם
5 באופן נכון את ההלכה שנפסקה בבע"מ 919/15, תוך שבית המשפט היה מודע לחידוש הלכה
6 זה והזכיר אותו מפורשות בפסק הדין. לעניין הכנסות הצדדים, טוענת המשיבה כי הקביעה
7 בפסק הדין בדבר פוטנציאל ההשתכרות הזוהה, היא קביעה עובדתית שאין מדרכו של בית
8 משפט שלערער להתערב בה. מכל מקום, אילו היה מקום לתיקון פסק הדין בנקודה זו, הרי
9 שהתיקון צריך היה להיעשות דווקא לטובת המשיבה, לאחר שבמהלך הדיון התברר מתלושי
10 השכר שהמציא המערער כי במהלך החיים המשותפים שכרו עלה על הסכום של 10,000 ₪
11 נטו לחודש אותו העריכה המשיבה בכתב התביעה ובתצהיר עדותה הראשית. לסכום זה יש
12 להוסיף את הכנסתו הנוספת בתחום הצילום, בו עסק באופן צדדי במהלך השנים במקביל
13 לעבודתו בתחום התקשורת, הכנסה אשר נותרה עמומה בהעדר מסירת פרטים מלאים לגביה
14 על ידי המערער. המשיבה כופרת בטענת המערער בדבר קשייו במציאת עבודה בתחום
15 התקשורת בשל מצבו הבריאותי, וטוענת כי המערער הוא ברוך כישרונות והפגין יכולת
16 מרשימה כדובר של מספר גופים ממלכתיים חשובים.
17
18 לעניין יישום ההלכה החדשה שנפסקה בבע"מ 919/15, טוענת המשיבה כי המערער שוגה
19 בתיאור הלכה זו, שכן בניגוד לדבריו, הלכה זו לא ביטלה את הכלל המושרש הגוזר את גובה
20 החבות במזונות לא רק מהשתכרותו בפועל של האב אלא גם מכושר השתכרותו. עוד
21 לטענתה, בית משפט קמא צדק כאשר קבע אותה כ"הורה מרכז", שכן היא זו הנושאת
22 בעיקר נטל הגידול והטיפול בילדים, מה עוד שחרף הקביעה בדבר משמורת משותפת, זמני
23 השהות של הילדים אצלה עולים במידה מסוימת על זמני שהותם אצל המערער. בכל מקרה,
24 מדובר בקביעה המסורה לשיקול דעתה של הערכאה המבררת, שאין בית המשפט שלערער
25 נוהג להתערב בה. המשיבה חולקת גם על טענת המערער כי ההוצאות בגין כל ילד שאינן
26 תלויות שהות מסתכמות ב-600 ₪ לחודש בלבד. לדבריה, המערער מתעלם מסעיפי הוצאות
27 אותם כללה בתצהיר עדותה הראשית תחת הוצאות משק הבית (כגון ביטוח רפואי, תרופות
28 וטלפון נייד), מה עוד שפסק דין למזונות מתייחס לכל שנות הקטינות של הילד, עד הגיעו
29 לגיל 18 ואף לאחר מכן. ממילא, אומדן ההוצאות שאינן תלויות שהות אינו יכול להיצמד
30 לנתונים ששררו בעת הגשת התביעה ותצהיר העדות הראשית (עת נ' היה בן שש או שבע),
31 ועליו לקחת בחשבון גם את הגידול הצפוי בהוצאות עם גדילת הילד. המשיבה מפנה לקביעת
32 פסק הדין לפיה המערער פטור מכל תשלום אחר עבור הקטינים, לרבות ביגוד, הנעלה,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1 תספורות, מתנות לימי הולדת לחברים וכיוצא באלה, וטוענת כי לנוכח קביעה זו אין לקבל
2 את טענתו בדבר היותו נדרש ליטול חלק במימון הוצאות אלו.
3
4 באשר למזונותיו של ס', טוענת המשיבה כי בית משפט קמא לקח בחשבון את עובדת
5 המשמורת המשותפת, ולפיכך חייב את המערער במזונות הילד בסך 1,850 ₪ בלבד. סכום זה
6 נמוך מההוצאות הריאליות בגין צרכיו ההכרחיים של הילד, הכוללים לא רק את סכום
7 הבסיס של 1,400 ₪ לחודש המקובל בפסיקה, אלא גם תוספת בגין מדור והחזקתו.
8
9 8. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים, החלטנו לדחות את הערעור בעניין מזונותיו של
10 ס' עד הגיעו לגיל שש, ולקבל באופן חלקי את הערעור בעניין מזונותיו של נ' ובעניין מזונותיו
11 של ס' לאחר שיגיע לגיל שש, כך שהחיוב שנקבע בפסק הדין בשני עניינים אחרונים אלו
12 יבוטל והדיון לגביהם יוחזר לבית משפט קמא.
13
14 9. אף שהנתון בדבר משמורת משותפת רלוונטי גם כאשר נבחן גובה חיובו של אב
15 במזונות ילדו שמתחת לגיל שש (ראו לדוגמא עמ"ש (מחוזי תל-אביב) 1180-05-14 א' א' נ. מ'
16 א' (26.3.15) פסקה 8 לפסק דינו של כב' השופט שאול שוחט), אין בידינו לקבל את טענת
17 המערער כי בית משפט קמא לא התחשב בנתון זה בקביעת גובה חיובו במזונות ס'. **ראשית,**
18 כבר הוזכרה לעיל אמירת פסק הדין (בפסקה 20) כי החיוב שהושת בו על המערער בגין
19 מזונות ס' מביא לידי ביטוי את העובדה שמדובר בילד מתחת לגיל שש, אשר לגביו "חב האב
20 לבדו בצרכיו ההכרחיים, תוך לקיחה בחשבון את זמני השהות" (ההדגשה הוספה). **שנית,**
21 לאור הכלל הנקוט בפסיקה המעמיד את צרכיו ההכרחיים של קטין על סכום שבין 1,300 ₪
22 ל-1,400 ₪ לחודש, כאשר סכום זה אינו כולל עלויות מדור והחזקתו (בע"מ 919/15, לעיל,
23 פסקאות 5, 22 ו-29 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן), הרי אילו היה המערער מחויב במלוא
24 צרכיו ההכרחיים של ס' לצד השתתפות בהוצאות החינוך שלו שמעבר לחינוך חובה, היה
25 גובה החיוב עולה על הסכום שנפסק, ולא היה מסתכם רק ב-1,850 ₪ לחודש בתוספת
26 מחצית הוצאות רפואיות חריגות ושליש עלות הצהרון. כך הוא הדבר, שכן חלקו של ס'
27 (20%) בדמי השכירות החודשיים שמשלמת המשיבה (3,500 ₪) הוא 700 ₪, ועליו יש להוסיף
28 את חובת ההשתתפות של המערער בשכר הלימוד של ס' בגן בשיעור הנגזר מפוטנציאל
29 ההשתכרות הזהה של הצדדים (מחצית מ-1,831 ₪ לחודש – סעיף 13 לכתב התביעה וסעיף
30 15 לתצהיר עדותה הראשית של המשיבה; המערער לא חלק שזו עלות הגן). הוספת שני
31 רכיבים אלה לבסיס הצרכים ההכרחיים (כ-1,400 ₪ לחודש) הייתה מסתכמת בחיוב גבוה
32 משמעותית מזה שהוטל על המערער בפועל.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1
2 10. מכאן למזונותיו של נ'. השוני בהתייחסות אל מזונותיו של נ' בהשוואה למזונותיו של
3 ס' מתחייב מהלכת בע"מ 919/15, בה נקבע כי במקרה של משמורת פיזית משותפת, חבותם
4 של שני ההורים במזונות הילד היא שוויונית ומבוססת על דין צדקה, אשר במסגרתו נקבעת
5 החבות על פי היכולת הכלכלית היחסית של ההורים מכלל המקורות העומדים לרשותם,
6 לרבות שכר עבודה. איננו מקבלים את טענת המערער כי הלכת בע"מ 919/15 ביטלה את
7 הכלל הדורש להביא בחשבון לצורך קביעת היכולת הכלכלית של ההורה גם את פוטנציאל
8 השתכרותו. כפי שהובהר שם (פסקה 28 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן), גם במסגרת דין
9 צדקה "ההכנסה הפנויה" הרלוונטית לצורך קביעת חיובו של הורה במזונות נקבעת תוך
10 הערכת יכולתו הכלכלית הכוללת ב'דאיה רחבה', כך שלא רק משכורת ה'נטו' מובאת
11 בחשבון, אלא סך כל המקורות הכלכליים העומדים לרשות משלם המזונות, כולל נכסים,
12 חסכונות, ואף פוטנציאל ההשתכרות" (ראו בדומה שם, פסקה 40 לפסק דינה של כב'
13 השופטת דפנה ברק-ארז). לפיכך, איננו מוצאים מקום להתערב בנקודת המוצא ששימשה
14 את בית משפט קמא לקביעת גובה החיוב של המערער במזונות נ', לפיה פוטנציאל
15 ההשתכרות של שני ההורים שווה. אלא שלנתון זה אין השפעה על חיובו של אב במזונות
16 ילדו שמעל גיל שש השווה אצל הוריו זמנים שווים, ככל שמדובר בהוצאות הקיום השוטפות
17 תלויות השהות ובהוצאות המדור (בע"מ 919/15, פסקה 61 לפסק דינה של כב' השופטת
18 ברק-ארז, אותה אימצו פה אחד כל שופטי ההרכב). ההשתכרות הזוהר רלוונטית רק לעניין
19 הצרכים הנוספים שאינם תלויי שהות ולעניין ההוצאות החריגות; כאשר לעניין הצרכים
20 שאינם תלויי שהות "ברגיל, יהיה זה מנגנון של "הורה מרכז" שיקבל לידי תשלום של מחצית
21 ההוצאות האלה מן ההורה האחר (במצב של השתכרות שווה)" (שם, שם). אמנם בית משפט
22 קמא הנחה עצמו בעיקרון זה, ולפיכך קבע את המשיבה כ"הורה מרכז" לעניין ההוצאות
23 שאינן תלויות שהות. אולם התוצאה אליה הגיע, לפיה המערער מחויב לשלם למשיבה בגין
24 הוצאות אלו סך של 1,100 ₪ לחודש בתוספת שורה של מחצית הוצאות מסוגים שונים,
25 כמפורט לעיל, מעוררת מספר קשיים:

26
27 **ראשית**, פסק הדין חסר דיון והנמקה באשר לקביעת המשיבה דווקא כ"הורה מרכז".
28 המערער טען בסיכומיו בבית משפט קמא (סעיפים 55-56) כי לנוכח הודאת המשיבה
29 בחקירתה כי אינה מעבירה לו ציוד לילדים, דבר המאלץ אותו לקנות להם ביגוד וציוד נוסף
30 עבור הזמן שהם עמו, אין מקום לחייבו בתשלום עבור ביגוד, כשם שאין מקום לחייבו
31 במימון הוצאות בילוי ופנאי של הילדים כאשר הם שוהים אצל המשיבה (ראו גם סעיפים 46-
32 44 לתצהיר עדותו הראשית של המערער). הואיל וקביעתו של "הורה מרכז" אמורה להיעשות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 18-02-45464

1 על ידי בית המשפט על בסיס ממצאים הנוגעים למשפחה הקונקרטית ולאופן חלוקת
2 התפקידים בין ההורים באותה משפחה (בע"מ 919/15, פסקה 146(ג) לפסק דינו של כב'
3 השופט פוגלמן, ופסקאות 50, 61 ו-68 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז), היה על בית
4 משפט קמא להציג ולנמק את הממצאים הנדרשים להחלטתו לקבוע את המשיבה כ"הורה
5 מרכז", ובמסגרת זו לדון גם בטענתו הנזכרת של המערער.

6
7 **שנית**, הלכת בע"מ 919/15 קובעת כי סכום ההוצאות שאינן בגין פעילות שוטפת תלוית
8 שהות, לגבי מתבצע ריכוז ההוצאות על ידי ה"הורה המרכז", הוא סכום ש"יוערך בכל
9 מקרה על ידי בית המשפט, בהתאם לגילאי הילדים ולצרכיהם" (פסקה 49 לפסק דינה של כב'
10 השופטת ברק-ארז). הערכה זו מחייבת אף היא קביעת ממצאים עובדתיים, כפי שהבהיר
11 לאחרונה בית המשפט המחוזי בתל-אביב (כב' השופט שוחט) בעמ"ש 14612-10-16 פ' ב' נ. א'
12 ב' (20.12.17) פסקה 8: "משכך הם פני הדברים, נדרשת הערכאה הדיונית, בבואה לפסוק את
13 חיוב המזונות לילדים בגילאי 6-15 שנים, שעל קביעת מזונותיהם חולש הדין העברי, להכריע
14 גם בנטל חלוקת החיוב בין ההורים על פי הכללים שנקבעו בבע"מ 919/15. לשם כך, על
15 הערכאה הדיונית לקבוע ממצאים עובדתיים ביחס לפרמטרים הבאים: א. צורכי הקטינים – יש
16 לקבוע את גובה הצרכים תלויי השהות ובכללם מדור והוצאות מדור; הצרכים שאינם תלויי
17 שהות; צרכים חריגים/הוצאות חריגות...". ממצאים כאלה לא נקבעו על ידי בית משפט קמא
18 בפסק הדין, ובית המשפט אף הבהיר בפתח ישיבת ההוכחות (מיום 2.7.17) כי לא יתיר "שום
19 שאלה או בדל שאלה הנוגעת לצורכי הקטינים, בית המשפט יושב בתוך עמו ויודע מהם
20 הצרכים של הקטינים". ידיעה שיפוטית כזו, ככל שהיא קיימת, אמורה מאז פסיקת ההלכה
21 בבע"מ 919/15 להתייחס בנפרד אל הצרכים תלויי השהות ואל הצרכים שאינם תלויי שהות.
22 לא מצאנו בפסק הדין תשתית לביסוס ידיעה שיפוטית לפיה צרכיו של קטין שאינם תלויי
23 שהות עומדים על 1,100 ₪ לחודש לא כולל מחצית הוצאות רפואיות חריגות, מחצית
24 הוצאות שכר לימוד, מחצית צהרון עד סוף כיתה ג', מחצית מחזור אחד של קייטנה, מחצית
25 שיעורי עזר על פי קביעת המחנך ומחצית חוג אחד.

26
27 **שלישית**, הקושי לאשר את אומדן הוצאות הילד שאינן תלויות שהות בסכום האמור,
28 מתחדד כאשר משווים בין החיוב שהוטל על המערער בגין מזונות נ' לבין החיוב שהוטל עליו
29 בגין מזונות ס'. כאמור, בהיותו של ס' מתחת לגיל שש, חיובו של המערער במזונותיו כולל גם
30 את צרכיו תלויי השהות, לרבות הוצאות המדור והחזקת המדור, וגם את צרכיו שאינם תלויי
31 שהות. בגין מכלול צרכים אלו של ס', ולאחר התחשבות בחלוקת השהות הקרובה לשווינית
32 אצל ההורים, חויב המערער בסכום של 1,850 ₪ לחודש בתוספת מחצית הוצאות רפואיות
33 חריגות ושליש עלות הצהרון. ביודענו כי חלקו של ס' בעלות שכירת המדור של המשיבה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים בפני כב' השופטים משה סובל, אביגדור דורות, מרים אילני

עמ"ש 45464-02-18

1 (20%) עומד על 700 ₪ לחודש, הרי אפילו אם נפחית מסכום החיוב של 1,850 ₪ רק את
2 מחצית הוצאות המדור (350 ₪ מתוך 700 ₪ לחודש) ואת מחצית שכר הלימוד בגן (915 ₪
3 מתוך 1,831 ₪ לחודש) – שיעור הפחתה המתאים עצמו לחלוקה הכמעט שוויונית של זמני
4 השהות ולפוטנציאל ההשתכרות הזוהה – התוצאה המתקבלת היא 584 ₪ לחודש. הפחתה
5 בשיעור גבוה יותר תותיר יתרה נמוכה עוד יותר (אם בכלל) עבור יתר כלל הצרכים תלויי
6 השהות ושאינם תלויי השהות של ס'. כאשר מעמידים את הסכום של 584 ₪ בגין כל צרכים
7 אלה אל מול חיובו של המערער במזונות נ' בסכום כמעט כפול של 1,100 ₪ לחודש, וזאת רק
8 בגין צרכי הילד שאינם תלויי שהות ואינם כוללים לא את הוצאות המדור ואף לא את
9 הוצאות החינוך (לגביהם חויב המערער בנפרד במחצית הוצאות שכר הלימוד של נ'), מתגלה
10 חוסר התאמה בין שני החיובים שיש בו לחזק את החיוניות שבקביעת ממצאים, לאחר דיון
11 והנמקה, באשר לגובה הצרכים של נ' (ובבוא היום של ס') שאינם תלויי שהות.
12

13 11. לפיכך אנו מחליטים כאמור לעיל בפסקה 8. לאור התוצאה, יישא כל צד בהוצאותיו.
14

15 המזכירות תחזיר למערער, באמצעות בא-כוחו, את העירבון שהפקיד.
16

17 המזכירות תשלח את פסק הדין לב"כ הצדדים.
18

19 ניתן היום, ג' סיוון תשע"ח, 17 במאי 2018, בהעדר הצדדים.
20

מרים אילני, שופטת

אביגדור דורות, שופט

משה סובל, שופט

21